

A vel qui vacuum, proportionem, abundans, ceteraque huiuscmodi. Infra denarium, quedam quidem principiis attribuunt, puta motum, stationem, bonum, malum. Alia vero numeris: ideo unum, impar est: si enim in ternario, quomodo quinarius impar? Magnitudines item, & quæcunque similia, quoque quanta? veluti prima linea indivisibilis, deinde dualis, deinde haec etiam ad denarium usque. Item, si numerus separatus est, dubitauerit quispiam utrum unum prius, an ternarius, & binarius. Quatenus enim numerus compositus est, unum est: quatenus vero uniuersale, & species prior, numerus est. Vnusque enim unitatum, pars numeri, ut materia est: ille vero, ut species. Ac quodam quidem modo rectus prior acuto, quia & in ratione definiti positus est: quodam vero modo acutus, quia pars est, ac in hanc dividitur. Tanquam igitur materia, acutus, elementum, & unitas, prius: ut vero secundum speciem, & eam, quæ secundum rationem est, substantiam, rectus, ac totum, quod ex materia, & specie. Quod enim ambo est, propinquius est specie, & ei, cuius ratio est, generatione vero posterius. Quo igitur modo ipsum unum, principium est: quia non est divisibile, aut, sed indivisible, tum uniuersale, tum particolare, & elementum: verum alio modo, illud quidem secundum rationem, hoc vero secundum tempus. Ut itaque modo ipsum unum est principium? Ut enim dictum est, & rectus acuto, & iste illo prior esse videtur, & vierque unus. Utroque igitur modo, ipsum unum faciunt principium. At impossibile: hoc enim ut species, & substantia, hoc vero ut pars, & materia. Est nanque quodammodo unum, utrunque secundum veritatem quidem potentia. Si quidem unum quid est numerus, & non acerius, sed aliud ex aliis (ut aiunt) unitibus: atque sanè non est utraque unitas. Causa vero erroris, qui accidit, quia simul ex mathematicis & uniuersalibus rationibus venabantur, ita ut ex illis quidem tanquam punctum posuerint ipsum unum, & principium. Unitas enim, punctum sine positione est. Quemadmodum igitur quidam ex minimis entia composuerunt, ita & isti. Quare unitas efficitur numerorum materia, sicutque dualitate prior. Rursusque posterior, tanquam dualitate existente toto quodam, & uno, & specie. Ex eo vero, quod uniuersale quærebant prædictum unum, & ita ut partem dixerint: at simul haec unum solum sine positione esse oportet.